

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΙΜΒΡΟ ΕΝΑ ΤΡΕΛΟ ΟΝΕΙΡΟ

Μερικές φορές τα όνειρα μας μπορεί να περιέχουν και το στοιχείο της τρέλας. Της τρέλας όμως με την έννοια την θετική αυτής της τρέλας που μας δίνει την κινητήριου δύναμη εκεί που έχουμε παραδώσει τα όπλα. Μια τέτοια περίπτωση είναι και του ελληνοαυστραλού Νίκου Δολδούρη.

Μετά από 24 χρόνια στην Αυστραλία είχε φτάσει η ώρα του νόστου για τον κ. Δολδούρη, που χωρίς ιδιαίτερη σκέψη άφησε ένα πετυχημένο τουριστικό γραφείο, τις ανέσεις και τις πολυτέλειες, για να ξαναπατήσει τα χώματα του αγαπημένου του νησιού. Μοναδικός του στόχος να ξαναζωντανέψει το χωριό όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε, αλλάζοντας την εικόνα της ερήμωσης και της λεηλασίας.

«Δεν ήταν αυτά που αφήσαμε. Μ' έπιασαν τα κλάματα μόλις είδα το κατεστραμμένο χωριό μου και το σπίτι όπου γεννήθηκα. Αλλά ως εκεί. Κατάλαβα πως με τα κλάματα δεν γίνεται τίποτα. Ή φεύγεις και ρίχνεις μαύρη πέτρα πίσω σου ή μένεις και κάνεις πράξεις... καλές τρέλες θα έλεγα», λέει, και συνεχίζει με νόημα: «Δυστυχώς ό,τι ήταν να γίνει έγινε».

Για την ιστορία

Με τη Συνθήκη της Λωζάνης -το 1923- η Ιμβρος -όπως και η μικρότερη Τένεδος- παραχωρήθηκε στην Τουρκία λόγω... γεωγραφικής θέσης, αφού τα δύο νησιά βρίσκονται πλησίον των Στενών των Δαρδανελίων. Η ίδια συνθήκη προέβλεπε «ειδικό καθεστώς αυτοδιοίκησης», το οποίο ουδέποτε σεβάστηκε η Αγκυρα, η οποία γρήγορα έθεσε σε εφαρμογή σχέδιο εκτουρκισμού του νησιού, με εκδίωξη του ελληνικού πληθυσμού και εποικισμό του από Τούρκους της ενδοχώρας αλλά και της Βουλγαρίας.

Οι αριθμοί μαρτυρούν όσα με επιτυχία εφάρμοσε η Αγκυρα στην Ιμβρο. Από τους 6.555 Έλληνες του 1927 -σε σχέση με τους 155 Τούρκους που κατοικούσαν τότε στο νησί- σήμερα οι αριθμοί αυτοί έχουν αντιστραφεί άρδην. Το 2000 οι Τούρκοι στην Ιμβρο έφτασαν τους 8.913 και οι Έλληνες περιορίστηκαν δραματικά σε 135. Οι Τούρκοι δεν άλλαξαν μόνο τις ελληνικές ονομασίες των επτά χωριών του νησιού (Παναγία, Γλυκύ, Κάστρο, Ευλάμπιο, Άγιοι Θεόδωροι, Αγρίδια και Σχοινούδι), αλλά τα εποίκισαν κιόλας, καταπατώντας ιδιοκτησίες ομογενών.

Παράλληλα έχτισαν τέσσερα νέα χωριά (Eselek, Ugurlu, Sahinkaya, Sirinkoy) μεταφέροντας σε αυτά Τουρ-

κοπόντιους από την περιοχή της Τραπεζούντας, Κούρδους από τα βάρη της χώρας, ακόμη και Τουρκοβούλγαρους. Ως τις αρχές της δεκαετίας του 1960 το Σχοινούδι (σημερινό Derekoj) ήταν το μεγαλύτερο χωριό της Ιμβρου. Αριθμούσε σχεδόν 2.500 κατοίκους, όλοι τους Έλληνες, που στην πλειονότητά τους ασχολούνταν με τη γη -κατείχαν σχεδόν τα 2/3 των καλλιεργήσιμων εκτάσεων του νησιού- και δραστηριοποιούνταν στο εμπόριο όχι μόνο στα κοντινά νησιά του Αιγαίου, αλλά έφταναν έως την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη και τη Θεσσαλονίκη.

Η σημερινή μισοερειπωμένη όψη του χωριού Σχοινούδι της Ιμβρου αποτελεί αδιάψευστο μάρτυρα των όσων με επιτυχία εφάρμοσε στο νησί η Τουρκία μετά το 1964 με το περιβόητο «Πρόγραμμα Διάλυσης και Τουρκοποίησης», με το οποίο ουσιαστικά ξερίζωσε το ελληνικό στοιχείο που ως τότε πλειοψηφούσε. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, κάτι φαίνεται να αλλάζει στο Σχοινούδι, και ουσιαστικά σε ολόκληρη την Ιμβρο, εξαιτίας ενός ανθρώπου που πήρε την απόφαση να επιστρέψει πίσω και να ζωντανέψει τον τόπο του. «Δεν ήθελα να φύγω από την Ιμβρο. Μας ανάγκασαν να φύγουμε. Αλλά πάντα είχα στον νου μου πως κάποια μέρα θα γυρίσω πίσω», λέει ο κ. Νίκος Δολδούρης, ο οποίος το 1966 -στο ζενίθ των τουρκικών μεθοδεύσεων- εγκατέλειψε με την οικογένειά του το νησί, για να βρεθεί στην Αθήνα και από εκεί στην Αυστραλία.

Το Σχοινούδι ήταν ουσιαστικά το οικονομικό και εμπορικό κέντρο του νησιού. Μόνο ο αφανισμός του Σχοινουδίου θα επέτρεπε στην Τουρκία να εφαρμόσει με επιτυχία το λεγόμενο «Πρόγραμμα Διάλυσης και Τουρκοποίησης» που τέθηκε σε εφαρμογή το 1964 στην Ιμβρο και ήταν ουσιαστικά η αρχή του τέλους για τη μακραίωνη παρουσία του Ελληνισμού στο νησί. Η αρχή έγινε με τη λειτουργία στον κάμπο του Σχοινουδίου Ανοικτών Αγροτικών Φυλακών. Οι βαρυποινίτες κυκλοφορούσαν ελεύθερα στο χωριό, βιαιοπραγώνοντας και τρομοκρατώντας τους ομογενείς κατοίκους, αλλά και λεηλατώντας τις περιουσίες τους. Ακολούθησε η απαλλοτριώση όλων των εκτάσεων στον εύφορο κάμπο, με αποτέλεσμα να σταματήσει κάθε οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή.

Η ιστορία της οικογένειάς του είναι παρόμοια με δεκάδες άλλων της Ιμβρου, που μέσα σε μια νύχτα εγκατέλειψαν σπίτια και περιουσίες ρίχνοντας μαύρη πέτρα - μέχρι πρόινος τουλάχισ-

Σχοινούδι Ιμβρος

στον. Σήμερα ο ελληνικός πληθυσμός του Σχοινουδίου δεν ξεπερνάει τους 30 Έλληνες, ενώ υπάρχουν και οικογένειες Κούρδων που κατέλαβαν αυθαίρετα ελληνικά σπίτια.

Η νέα αρχή

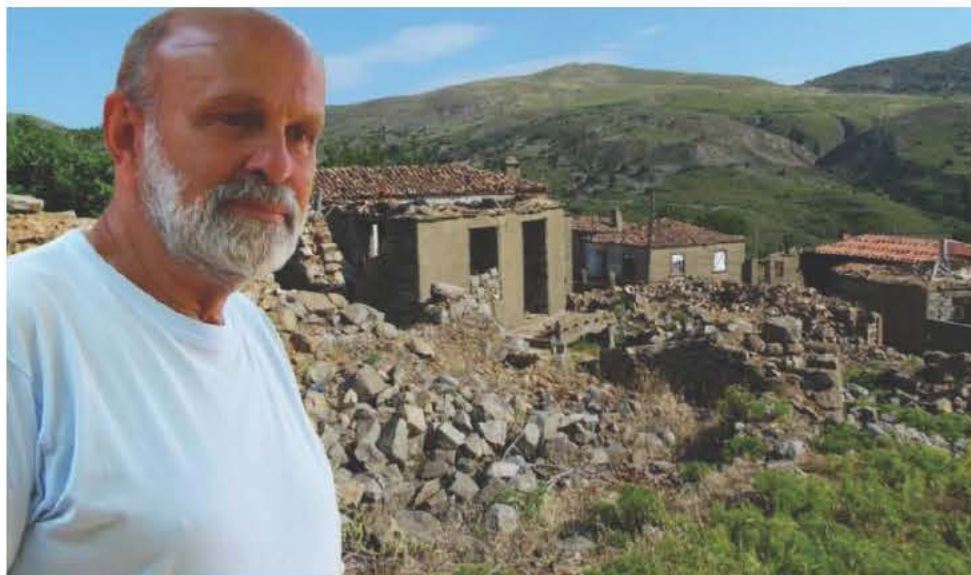
Και κάπως έτσι τα όνειρα γίνονται πραγματικότητα. Πάντοτε πίστευε πως όταν ευημερεί ο λαός, είτε είναι Έλληνες, είτε Τούρκοι, δεν υπάρχουν προβλήματα. Βλέποντας την προσπάθειά του να αποδίδει, πολλοί Ιμβρινοί που ζουν εκτός νησιού πήραν θάρρος και επέστρεψαν για να διορθώσουν τα πατρικά τους σπίτια. Ετσι, χρόνο με τον χρόνο, όλο και περισσότερα σπίτια του χωριού έπαιρναν και πάλι ζωή, όπως την παλιά καλή εποχή. Και όντως τα πολλά επιδιορθωμένα και φρεσκοβαμμένα σπίτια, που ξεχωρίζουν μέσα στα υπόλοιπα ερειπωμένα στο Σχοινούδι, φαίνεται να τον δικαιώνουν. Με την υποστήριξη λίγων καλών φίλων από την Ελλάδα και το εξωτερικό, ξεκίνησε να ανακατασκευάζει τα παλαιά σπίτια της οικογένειάς του και να κάνει δημόσια έργα τα οποία είχαν αφηθεί στον χρόνο, όπως η εκκλησία της Αγίας Μαρίας, το νεκροταφείο, δρόμοι κ.ά. Στην αρχή οι Τούρκοι -Αρχές και έποικιοι- τον αντιμετώπισαν με καχυποψία, ωστόσο γρήγορα αντιλήφθηκαν πως πρόκειται για έναν άνθρωπο που μοναδική κινητήριου δύναμή του ήταν η

αγάπη για τον τόπο του.

Ο άνθρωπος με όραμα δεν μένει μόνο στα υλικά αγαθά. Αλλά κ. Δολδούρης, πιστεύοντας πως ο πολιτισμός είναι το καλύτερο μέσο συμφιλίωσης των λαών, ξεκίνησε το 1994 να πραγματοποιεί μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις στο άτυπο πολιτιστικό κέντρο που δημιούργησε στο κτήμα της οικογένειάς του, απ' όπου πέρασαν γνωστοί καλλιτέχνες όπως οι: Ρος Ντέιλι, Αμίν Αλαγκαμπού, Σωκράτης Σινόπουλος, Δόμνα Σαμίου, Γιώργος Νταλάρας, Γλυκερία, Ελευθερία Αρβανιτάκη, Δήμητρα Γαλάνη, Πέτρος Γαϊτάνος, Σοφία Νεοχωρίτου, Θανάσης Γκαϊφύλλιας.

Τα τελευταία χρόνια μάλιστα, με πρωτοβουλία του κ. Δολδούρη, πραγματοποιούνται μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις και στο δημοτικό αμφιθέατρο στην Παναγία, έδρα του δήμου. Από το 2000 μέχρι σήμερα περίπου 35 μουσικοχορευτικά σχήματα από την Ελλάδα έχουν δώσει παραστάσεις στην Ιμβρο, φιλοξενούμενα στους ξενώνες του κ. Δολδούρη.

Παρά τα όσα ενθαρρυντικά έχουν γίνει πάντως στο νησί, ο ίδιος δηλώνει ρεαλιστής. Αν και η κατάσταση στην Ιμβρο είναι πολύ καλύτερη ξέρει καλά ότι αν δεν υπάρξει συνέχεια στο όραμα του όλα αυτά θα έχουν ημερομηνία λήξης. Γιατί όπως λέει και ο λαός «ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη».

Νίκος Δολδούρης με φόντο τήν Ιμβρο